

WERELD IN VERANDERING

LES VI.

MENSELIJKE DENKBEELDEN.

Zoals u de laatste tijd heeft kunnen zien wordt de wereld meer geregeerd door denkbeelden dan door feiten. Om die feiten een beetje duidelijker te benaderen moeten wij het ideaal tegenover de feiten stellen.

Als ik zeg: democratie, dan klinkt dat schitterend. Elke mens heeft het recht om zijn stem in te brengen, om alles te zeggen. Aan de andere kant, als je zeker wilt zijn dat er niets gebeurt, moet je de mensen onderling laten twisten over wat ze zullen gaan doen. Democratie bestaat uit een geformaliseerde vorm van twisten.

Kijk ik naar denkbeelden als b.v. de volksstaat, dan kom ik tot de conclusie: hier gaat men uit van het standpunt dat je alleen rekening behoeft te houden met het welzijn van het geheel. Maar het welzijn van het geheel is de instandhouding van het geheel zoals het is. Ontwikkeling en verandering vloeien echter voort uit de individuele ontwikkeling en mogelijkheden. Op het ogenblik, dat je alleen maar gaat praten over het algemene en het hoogste goed voor allen, belet je in feite een verdere ontwikkeling en indirect voor velen een zekere bewustwording. Dat is niet zo prettig.

Dan is daar dictatuur. Een dictatuur gaat uit van het standpunt dat er één man moet zijn die het voor het zeggen heeft. Dat standpunt huldigen ook zeer velen, die zich de hoofden van democratische staten noemen.

Een dictator is iemand, die zijn wil doorzet met alle middelen en daarbij geweld meestal niet schuwt. Als ik zo kijk naar de verschillende staten, kom ik tot de ontdekking dat het in de Ver. Staten eigenlijk net zo goed geldt als in Rood-China of in Zuid-Afrika. Wanneer is er werkelijk een dictatuur?

Op het ogenblik, dat een enkele mens, alleen denkend vanuit zijn eigen belangen, probeert het gehele volk volgens bepaalde regels te laten leven, denken en werken. Een dergelijk voorbeeld in de huidige tijd is nog steeds Marcos. Een man, die het heus niet zo kwaad meende als men heeft verondersteld. Maar hij ging uit van zijn eigen coterie, zijn vrienden en hun belangen, ook de belangen van de kerk waarmee hij verbonden is. Hij meende, dat al het andere zich daarnaar had te voegen. Toen een deel van de kerk dat niet goed vond zei hij: Mijn belangen en die van mijn vrienden prevaleren boven die van de kerk. Als hij dat niet had gezegd, was hij nu nog president. Denkbeelden zijn dus een beetje schimmig.

We kunnen spreken over anarchie. Anarchie wordt door velen gezien als de absolute vrijheid die ontstaat als je alle bestaande structuur ver-

nietigt. Maar als er geen structuur meer is, wordt het zelfbehoud een veel hardere regeerder dan welke instelling dan ook. Er zijn geen zekerheden meer. Het zijn allemaal zaken waarover je moet nadenken.

Als ik nu een aantal politieke voorbeelden geef, dan zult u zeggen: Ja, goed maar er zijn toch ook andere dingen. Als we te maken hebben met instellingen die bindend kunnen werken - of ze nu kerk zijn of wat anders - dan zien we eveneens dat eigenaardige aspect van dictatuur, van heerschappij. In de kerk van Rome is dat een lange tijd zo geweest. Nu is dat verdwenen, althans voor een groot gedeelte en zien we dit aspect weer in Iran. Dus ook kerken. Maar als kerken zo zijn, dan zijn ook andere richtingen zo.

Als iemand zegt: Wij zijn de uitverkorenen. Wij hebben de juiste wet. Wij leven die wet en daarom moet iedereen het ook maar doen. Dan hebben we ook te maken met een poging tot dictatuur.

De moeilijkheid is dat een mens - of je het wilt toegeven of niet - een betrekkelijk uniek wezen is. Alle mensen verschillen een beetje van elkaar. Elk mens heeft daardoor zijn eigen voorkeuren, maar ook zijn eigen mogelijkheden en onmogelijkheden, zijn neigingen, zijn afschuw. Je kunt nooit een gemeenschappelijke noemer vinden waarmee al die individuen op een redelijke wijze samen kunnen leven en denken. Wat we dus nodig hebben is een minimum aan regeling en een maximum aan eigen mogelijkheden. Dat pakt niet altijd even goed uit, dat ben ik direct met u eens. Aan de andere kant, wanneer wij leven en we hebben persoonlijke mogelijkheden, we kunnen onze eigen vrijheid gebruiken, dan zitten wij gelijktijdig in een situatie waardoor we onze verantwoordelijkheden veel beter begrijpen.

Wat zoudt u zeggen van: verzorgd van de wieg tot het graf? Dat komt neer, geestelijk gezien, op een poging tot begrafenissen nadat je bent geboren. Want je hoeft niet te zorgen voor jezelf. Neen, dat moeten anderen doen. Je bent niet verantwoordelijk in je relatie tot je medemensen. Daar zijn instellingen voor. Je hebt niet de noodzaak om voor jezelf reserves te vormen, want daar zorgt de gemeenschap toch voor.

Je hebt niet meer de noodzaak om jezelf te verdedigen en te beschermen. Daar heeft men zijn mensen voor. Je bent niet meer in staat om je ervaringen op de juiste manier te zien. Je vertroebelt ze allemaal door ze over te dragen aan de andere, het andere. Daarom is het geestelijk gezien ook niet zo'n aanvaardbaar ideaal, als u het mij vraagt.

Kijk ik echter dieper in de mens, dan ontdek ik dat de meeste mensen worden bevangen door allerlei angsten. Nu is dat op zichzelf niets bijzonders. Je hebt voor- en afkeur en ook angsten die je meebrengt uit vorige levens. Je hebt jeugdervaringen. Zelfs in de prénatale periode kun je misschien een trauma oplopen. Dus dat een mens al die dingen heeft, best. Maar op het ogenblik dat anderen de problemen voor jou gaan oplossen, kom je er niet meer aan toe jezelf te aanvaarden zoals je bent.

Je gaat leven in een droomwereld, in een soort persoonlijk sprookjesland. Dat sprookjesland is natuurlijk heel aardig, want je krijgt daar allerlei dingen te beleven waar je anders misschien.... Maar vergeet niet, je mist ook allerlei dingen die je anders wel zoudt hebben gevonden en beleefd. Je bewust worden van wat je bent met alle middelen is aanvaardbaar. Als er geestelijk een ideaal zou bestaan, een denkbeeld, een droombeeld dat dominant is, dan is dat wel het beeld van de bewuste mens.

De bewuste mens is echter niet iemand die alles kent en alles weet. De bewuste mens is iemand, die zichzelf beseft en aanvaardt zoals hij is. Juist met al deze uiterlijkheden wordt het steeds moeilijker om daarmee te werken. De problemen die ontstaan zijn op het ogenblik althans nog niet zo apert dat iedereen zegt: Ja, ik zie het zitten. U heeft gelijk, maar realiseer u wat er gebeurt.

Op dit ogenblik is er een strijd gaande in Duitsland omdat de vakbonden het recht willen hebben om ook politieke stakingen uit te roepen. Er is in Engeland meer ondergronds een voortdurende strijd gaande tussen de macht van de arbeider, de macht van de regering en nog eens de macht van de werkgever. Een dergelijke strijd is gewoon destructief. De regering is bang voor een politieke staking. Dat kan ik begrijpen, want zij denkt dat de gewone burger, de werker, eenvoudig zal doen wat zijn vakbond zegt, hoe vreemd het ook is. Maar de werkelijkheid is, dat alleen de dwazen dat doen.

Als je kijkt naar het gedrag van de gewone mensen, dan blijkt dat ze weliswaar in een sleur vastzitten, maar dat die sleur wordt gebroken op het ogenblik dat er een te grote belasting optreedt. De politici doen dat ook. Zij denken: ach, de mensen zijn niet wijzer. Zij spuien beloften waarvan ze zelf weten dat ze onvervulbaar zijn. Zij praten met grote woorden die in feite niets betekenen. Ze voegen er in kleine lettertjes zoveel clausules aan toe dat je die zelfs in een verzekeringspolis niet kunt onderbrengen.

Dat is allemaal aardig, als de mensen niet denken. Dientengevolge is het in het belang van heel veel groepen dat de mensen niet zelf denken. Dit is goed, dat is kwaad.

Algemene normen zullen er natuurlijk zijn; die heb je bij een geest trouwens ook wel. Maar die normen moeten voortkomen uit je beleven, niet uit een stellen zonder meer. En dat wil men niet. Men wil niet dat u zelf normen stelt. Men wil de normen stellen die u als grens aanvaardt.

Nu bevinden wij ons tegenwoordig al een aardig eind op weg in de invloed van Aquarius. Dat wil zeggen, dat steeds meer mensen eigenlijk niet meer het gevoel hebben dat zij ten koste van alles hun voorman, hun gemeente, hun vereniging of wat anders moeten steunen. Zij zeggen: Ik steun alleen datgene wat voor mij betekenis heeft

De problemen die zijn ontstaan in vele landen, de moeilijkheden die men heeft in de USA, de grote verwarring en moeilijkheden die achter de schermen in de kerk van Rome bestaat, de toch wel wat wonderbaarlijke onderlinge verhouding zoals die zich o.m. in de protestantse kerken ontwikkelt zijn allemaal een kenteken hiervan. Het gezag verliest zijn betekenis als het niet door feiten wordt ondersteund. En dat impliceert weer dat er een maatstaf is anders dan een denkbeeld waarmee je het leven in feite kunt benaderen.

Wat zou dat kunnen betekenen? Kunnen. Je kunt wel een idee ontwikkelen als een soort denkbeeld, maar dat wil niet zeggen dat het voor iedereen juist en waar is.

1. Wat mij gelukkiger maakt en een ander niet ongelukkiger is goed.
  2. Wat voor mij van belang is daar vecht ik voor, maar ik zal het een ander niet kwalijk nemen, als hij voor zijn belangen vecht.
  3. Er zijn geen materiële normen die onaantastbaar zijn.
  4. Geestelijk gezien is er maar één aspect belangrijk: harmonie.
- Al datgene wat tot die harmonie voert is aanvaardbaar. Al datgene wat van die harmonie wegvoert is onaanvaardbaar.

Mensen die zo denken kun je niet meer vangen in dat eenheidsbestel. Daar kun je geen politiek-religieuze eenheidsworst van persen. Die kun je zelfs niet meer gegarandeerd zuiver en zeker met de massa-media bespelen. En dat houdt in, dat nolens volens overal veranderingen tot stand komen. Om u een typisch voorbeeld te geven van de manier waarop tot heden toe ging wil ik u verwijzen naar o.a. de Engelse juryrechtspraak.

Er zijn een aantal mensen uit het publiek die door loting worden getrokken. Zij moeten dan verschijnen. Ze zitten daar, alle argumenten gehoord

hebbend en maken uit of iemand schuldig is of niet. Nu bestaat er een bekend recht van de advocaten. Zij kunnen namelijk (ik meen dat het in Engeland maximaal 3 mensen zijn in de Ver. Staten is het alleen op rede) wraken; d.w.z. die komen niet in de jury. Wat is nu het typische verschijnsel?

Als in de jury 5 of 6 mensen zitten die er tamelijk suf uitzien en er komt iemand die kennelijk een intellectueel is en die zou bij de jury gevoegd worden, dan wordt hij automatisch gewraakt. Weet u waarom? Omdat een advocaat zijn spel alleen goed kan spelen in de jury-rechtspraak, als hij een jury heeft die niet al te intelligent is. Op de dezelfde manier worden zelfs uit bepaalde betrekkingen mensen geweerd die te creatief denken. Want ofwel ze zouden de bazen de baas worden (dat is niet de bedoeling), dan wel ze zouden teveel fouten zien en misschien op slakken zout leggen die al eeuwenlang rond krioelen. En dat wenst men niet.

Ik zie dit verschijnsel tegenwoordig zelfs ook in een groot aantal spirituele bewegingen. Nu bedoel ik helemaal niet spiritische bewegingen e.d. maar al die zich wat elitair voelende groeperingen die hun eigen geheimleer hebben, hun eigen geheime gebruiken en wat dies meer zij. Hun ledental fluctueert op het ogenblik zeer sterk. Alleen daar waar ze zuiver materiële voordelen bieden, blijft het ledental enigszins stabiel en is er zelfs enige toevloed. Hoe komt dat?

Een systeem van b.v. een esoterische school vergt aanvaarding. Niet alleen leren wat je wordt voorgelegd, maar ook doen wat je wordt gezegd. Heel veel mensen zeggen: Als ik heb geleerd, zie ik het anders. Waarom zou ik? Heel veel mensen zeggen zelfs: Die kennis kan ik ook opdoen zonder vereniging, zonder die unie of bond of kerk. En daarmee kan ik persoonlijk werken. Dan valt dus het gezag weer weg, maar de basis wordt wel veel breder.

Zolang er leergezag is, zal iedereen in ongeveer gelijke vergelijkbare termen denken, leven, spreken. Op het ogenblik dat men op zoek is, krijg je een wisselwerking. Ik heb het zo gedaan, maar ik had daar en daarmee last. I doe het dus zo en dan krijg ik dat en dat. Wat kunnen we van elkaar leren?

Broederschap is niet alleen: 'alle Menschen werden Brüder.' De Here beware ons daarvoor! Vooral als je denkt aan de kinderbijslag. Het is veel meer: wij delen met elkaar. Broederschap is delen, helpen, voor elkaar opkomen.

Als je in een groep zit waar een absoluut gezag is, dan kan dat gezag wel regelen dat je voor gelijkgezinden opkomt, maar je bent niet spontaan en vanuit jezelf met anderen bezig. Je bent niet bereid om ook geestelijk een wisselwerking met die anderen aan te gaan.

De wereld is ook op dit terrein heel sterk in beweging. Juist het feit, dat zoveel mensen naast het geloof leven en innerlijk toch eigenlijk gelovig zijn, dat zoveel mensen geestelijk zoeken, maar zich niet meer willen binden aan een vaste leer en een leergezag, heeft ervoor gezorgd dat er een steeds grotere uitwisseling van denkbeelden ontstaat. Die uitwisseling van denkbeelden is bewustwording.

Wat betekent bewustwording? Iemand, die op deze wijze persoonlijk, ook emotioneel, zich bewust is geworden van een aantal feiten, zal bij een volgende incarnatie op grond daarvan beter kunnen kiezen. Op grond van datgene wat je in dit leven aan problemen en onbesef uit de wereld hebt geholpen, kun je de volgende keer bewuster en ook beheerster in een menselijk leven optreden. Het kan dus wel even aanlopen. Maar dan krijgen we heel veel mensen, die juist in deze tijd dit anders leven, dit anders denken hebben geleerd, hebben ervaren, als weer zuivere persoonlijkheden terug.

Ik heb heel veel horen spreken over de voor- en nadelen van de computer en de automatisering. Wanneer je onderling spreekt, word je het al heel gauw met elkaar eens. Je moet de meest rationele productiemethode volgen en daarbij een zo goed en zo goedkoop mogelijk product leveren. Zolang het winstprincipe, dus de uitschakeling van de arbeiders, in de hand blijft, kun je zeggen: Ik ben het er niet mee eens. Maar als het product goedkoper wordt, beter van kwaliteit, dan zeg je: Ik ben er voor. Alleen, ik moet het ook kwijt kunnen. Ik moet productie op behoefte en niet alleen maar op betalingskrachtige vraag instellen. En dan zeg je: Hoe moet het bedrijf dan draaien? Dan wordt ook daarvoor een oplossing gezocht.

Die oplossing zal zeker niet zijn: subsidies, staatssteun of iets dergelijks. Er zijn heel veel activiteiten waarin de computer en de automatisering weinig kunnen doen.

De mens heeft een creatief vermogen. Misschien dat hij een schilderstuk kan laten maken door een computer, maar dan moet hij die eerst programmeren; het idee moet er eerst zijn.

In de tijden die komen wordt het denken, het bewustzijn van de mens steeds belangrijker, omdat wat zijn lichamelijke capaciteiten verder betreft die voor een groot gedeelte worden overschaduwed door de techniek, die het allemaal beter, sneller kan doen. Daar moet je je bij neerleggen. Maar dan betekent dat, dat elke mens moet leren denken. Dat elke mens op zijn manier moet leren creatief te zijn. Er is een enorme verschuiving van waarden. Er zijn meer van die tekenen.

Een bekende houding van instanties is altijd: Wij zijn er niet voor het publiek, het publiek is voor ons. Dat zegt men wel niet, maar zo bedoelt men dat. Nu komen er steeds meer mensen, die nog steeds in dat oude kader zeggen: Ik ben er toch eigenlijk voor het publiek. Ik moet te maken hebben met de mens die mij nodig heeft. Als de vertegenwoordiger van mijn instantie moet ik voor die mens opkomen en niet voor de perfecte en gemakkelijke ordening die de instantie wenst. Een systeem dat ook priesterlijk geldt.

Er zijn heel veel priesters, dominees en andere geestelijke leiders die niet meer in de eerste plaats proberen je een geloof op te leggen, maar die eerder proberen jou te helpen om op jouw manier te leven met het geloof dat in je woont. Dat is een andere benadering. Niet meer: het gezag dwingt hen om in te gaan maar: klop aan. Bied je blijde boodschap, je raad aan en ga verder als ze zeggen: Ik heb je niet nodig. Dat is ook iets dat in deze tijd steeds sterker kenbaar wordt.

Zelfs in zaken als kunst zien we eigenaardige veranderingen. Houdt u van popsingers? Ik heb even moeten nadenken voordat ik wist wat het was. Ik ben er nu achter. U moet zich één ding goed realiseren. Oorspronkelijk ging het om geluid. Hoe harder het geluid, hoe mooier. Hoe excentrieker het gedrag, hoe beter. Maar als je verder gaat, wat zie je dan? Dat er in feite in de popsinger een integratie plaatsvindt waardoor degenen die de muziek maken (u noemt het misschien geen muziek, maar het is het vaak wel) tevens ook dansers zijn, zangers en werken met showelementen van een revue, maar ook met sociaaldrame als achtergrond. Het is alsof zij op weg zijn naar een totale vorm van podiumkunst.

Dat is interessant, want een totale vorm wil zeggen, dat je alles mogelijk maakt; dat je uitdrukkingsscala rijper wordt, dat de overdracht veel intenser en beter kan plaatsvinden. Het betekent, dat ook op een ander terrein de mensen moeten gaan zoeken naar iets waardoor de dingen samenvloeien.

Er is al enige tijd een beweging gaande in de beeldhouwkunst waarmee men bewegende structuren zo probeert te maken dat ze b.v. gedreven door wind, door water, zelfs door een motor voortdurend nieuwe aspecten geven.

Er is ook een tijd geweest dat men probeerde te boetsen met licht. Al die dingen bij elkaar zijn vaak ook theatraal.

Daarnaast vinden wij een andere richting die probeert een sfeer over te brengen. Dat lukt niet altijd. Soms kom je een lege kamer binnen en daar ligt een hoopje vuil op de vloer, daar staan twee in elkaar geslagen stoelen, er is een krijtlijntje waarlangs je moet lopen en een luidspreker zegt: piep, piep-piep, piep. Dan zeggen de mensen: Is dat kunst? Neen, dat is geen kunst. Maar het is een aanloop. Want ook deze kunstvorm, de beeldende kunsten moeten een synthese vinden waardoor zowel architectuur, schilderkunst, beeldhouwkunst, geluid, belichting als sfeerbrennende kunsten gaan samenwerken om een indruk te vormen en over te brengen.

Het is wonderlijk dat de neiging tot synthese voorlopig toeneemt in de vrije kunstuitingen en daarnaast misschien ook wel enigszins in de vrije beroepen zoals journalistiek en dergelijke. Ook daar zien we een meer vrijer wordende samenwerking.

De medische groep, eens een zeer besloten kaste, begint langzaam maar zeker begrip te krijgen voor een samenwerking met paramedische beroepen, met paranormale genezingsmethoden. Synthese is een van de dingen die, al denken de mensen daar nog niet zo bewust over, op dit moment de tijd kenmerken. Het zijn ontwikkelingen die onvermijdelijk verder zullen gaan. Dan kunnen we zeggen: De ideeën van de mens zijn misschien uiterlijk nog niet zo veranderd, maar hun gevoelswaarde, hun inhoud is aan het veranderen.

De nadruk op het buiten het ik staande is het gelijk. De onaan-tastbare waarheid maakt steeds meer plaats voor - nog steeds gelijk-soortige verwoording - een innerlijk gevoel, een innerlijke waarheid, een innerlijke uiting. Dat impliceert volgens mij ook nog dat op den duur de uiterlijke waarden hun betekenis steeds sterker gaan verliezen, omdat de innerlijke benadering haar uitleg zozeer varieert dat zelfs een wet niet meer kan worden gehandhaafd omdat de jurisprudentie zoveel malen uitermate verschillend op basis van persoonlijke gebeurtenissen werd geïnterpreteerd.

Dat brengt mij tot een stukje dat misschien iets abstracter is. Er is een kracht in het denken. Wij hebben daar heel vaak over gesproken. Als uw denken steeds meer ook uw gevoelens inhouden, dan wordt de uitstraling aanmerkelijk sterker. Een sterke uitstraling zal al haar harmonische beroeren, terwijl een zwakke uitstraling misschien slechts hier en daar een enkele harmonische factor naar voren brengt. Een groot gedeelte van de uitwisseling van gegevens in de toekomst zal op wat men nu subliminaal vlak noemt liggen. Dat wil zeggen: niet zintuiglijke worden overgebracht en ook niet in telepathische boodschappen die in je hoofd hameren naar voren zal komen, maar eerder als een golf van allerlei dingen waardoor een weten en een emotie gelijktijdig in je ontstaan.

Mensen die denken, stralen uit. Wat je denkt, beïnvloedt je omgeving. Als je zegt: Wat is het warm, dan krijgt de omgeving het ook warm. Als je zegt: Wat is het koud en je voelt het werkelijk tot in je botjes, dan maak je het kouder voor de omgeving. Het heeft niets met de thermometer te maken; het is gewoon interpretatie.

Als je denkt: ondanks alles ben ik gelukkig, dan breng je aan iedereen de neiging over om het leven, het beleven positiever te benaderen. Je bent dus eigenlijk bezig zonder het te weten. Op het ogenblik doen al heel veel mensen dat om in de omgeving van een nieuw medium geloofwaardige bepalingen van paranormale aard tot stand te brengen waarin de samenwerking niet meer een beredeneerde zaak wordt maar een ervaren noodzaak.

Ik heb zoëven gesproken over anarchie. Als de mensen zover komen, zal wat het systeem betreft er aan de buitenkant volgens de huidige norm spra-

ke zijn van een perfecte anarchie. Er is geen gezag. Niemand heeft eigenlijk iets te zeggen, maar iedereen draagt in het geheel zozeer bij dat wat hij is, weet, kan, daardoor vanzelf stuurt op het ogenblik dat hij/zij daarvoor geschikt is. Dit voert naar een meer toegankelijk worden van wat wij noemen het gemeenschappelijke bovenbewustzijn.

De gedachten van alle mensen kunnen op dit moment wel ervaren worden. Je kunt daaruit putten zoals het heet, indien er op één punt een perfecte, emotioneel ondersteunde harmonie bestaat. Maar als je zelf steeds meer leert in die sfeer te leven, dan worden dat geen dingen die je onbewust ondergaat of waarvan je de oorsprong niet kent. Je gaat steeds duidelijker wisselwerkingen ervaren. En waar die wisselwerkingen voor het ik definieerbaar zijn - of dit nu zuiver verstandelijk, emotioneel verstandelijk of emotioneel gebeurt - daar is oriëntering mogelijk in de gehele gedachtensfeer van de mensheid.

Maar ook geesten denken. Een deel van datgene wat u inspiratie noemt, komt uit de wereld van de geest. Aangenomen dat het voorgaande waar wordt, wordt ook de wereld van de geest steeds toegankelijker. Ik zeg niet, dat de grens wegvalt; dat duurt nog een hele tijd. Maar ik zeg u, dat men steeds meer bewust zal worden welke invloeden uit de geest komen, welke uit een gemeenschappelijk bewustzijn komen en welke gericht vanuit een groep naar u toekomen. Een grotere vrijheid ontstaat op deze wijze.

Een wereld in verandering is niet alleen maar een wereld die verandert in de richting van een nieuwe techniek, een nieuwe staatsvorm, een nieuwe kerk. Het is een wereld die in beweging is en voert naar een nieuwe vorm van leven, een nieuwe vorm van menszijn. Het is deze nieuwe vorm van menszijn die geestelijk van het hoogste belang wordt geacht.

In deze aanlooperperiode ziet u maar enkele tekenen daarvan. U gaat het geheel nog niet begrijpen, maar elke dag worden die invloeden intenser. Elke dag ondergaat u ze iets bewuster. Dat betekent, dat ook in het heden deze verbondenheid van bewustzijn en emotie die zich kan uitstrekken over alle menselijk denken en over een deel van de geestelijke werelden tot uw eigen feitelijke wereld toe waar gaat worden.

Op weg naar de nieuwe waarheid zult u mijns inziens in uzelf, in uw wereld en in datgene wat er rond u is steeds meer begrip van verbondenheid of van eenheid ontdekken en steeds minder normgebonden daarin sorteren, verwerpen en aanvaarden, maar gewoon beleven. Dat zou een grote stap voorwaarts zijn.

-:-

ZIN ER NOG HEREN?

Wij worden altijd geconfronteerd met de Heren. Dat zijn degenen die alles bedisselen. Als je nu kijkt naar de bedisselaars, dan zie je hoe zij worden bedisseld. Je vraagt je dus af: Wie is de baas? Bijvoorbeeld: Wie is nu eigenlijk president van de Ver. Staten Ronald of Nancy? Want Nancy heeft in ieder geval de reputatie - o.m. in Suriname - dat ze heel erg verstandig en handig is, maar wel erg spinnig.

Alle dingen die op het oogenblik worden geleid, betekenen in steeds grotere mate gevangenschap voor de leiders. Want je kunt niet meer proberen om even vanuit jouw standpunt de zaken recht te zetten, omdat er om je heen zoveel mensen zijn die je duidelijk maken dat je dit woord niet moogt gebruiken en dat je dat niet moogt doen zodat je daardoor eigenlijk voortdurend in moeilijkheden komt.

Ik heb op mijn manier de wereld bekeken en mij afgevraagd: Zijn er nog Heren? Ik kwam tot de conclusie: ze bestaan niet meer. Want al degenen, die denken dat ze macht hebben, worden door de macht zodanig geregeerd dat ze slaven zijn geworden van datgene wat ze zeggen te brengen. Als ze denken de baas te zijn, dan spreken ze wel over dienen, maar het blijkt dat zij hun baantje moeten dienen omdat ze anders het volk, waarover ze denken meester te zijn, niet kunnen dienen.

Dit heb ik dan doorgetrokken naar allerlei richtingen en ik heb mij afgevraagd: Zijn er nog Heren in de geest? U begrijpt, dat heeft niets meer met het al of niet aanwezig zijn van aanhangsels te maken, want een heer in de geest is een geest, maar een heerser.

Wij kennen allerlei richtingen zoals de Heren der Stralen, de Heren van Kracht, de Heer van Wijsheid. Om er maar een paar te noemen. Ze zijn allemaal wel personen geweest, maar we beginnen steeds meer te begrijpen dat het helemaal geen personen zijn.

Wat wij een Heer van Wijsheid noemen is alleen maar een begripsvisie die in een bepaalde richting voert. Wat wij de Heer van de Stralen noemen, zou je beter kunnen zien als datgene wat door breking van de totaliteit ontstaat. Het is geen persoonlijkheid meer.

Ik behoef mij nu niet aan te sluiten bij sprekers die hier God en de duivel over de hekel hebben gehaald. Ik wil het gewoon houden bij datgene wat wij geestelijk eigenlijk aan het doen zijn. Als er geen Heren meer zijn, wat blijft er dan over? In plaats van wetten, gezag, beperking eerder iets dat lijkt op een kosmisch wegennet.

Overal zijn er mogelijkheden om een bepaalde weg te gaan. Je kunt je van die weg niet altijd onmiddellijk losmaken. Als je eenmaal op die weg bent, moet je gaan totdat je op een kruispunt komt en dan kun je eventueel links- of rechtsaf. Laat mij het zo zeggen: Je begint met Nederland te zijn, je wordt kiesgerechtigd en dan moet je kiezen voor links of voor rechts. Op die manier gaat het elke keer weer.

Onze geestelijke weg wordt voor een groot gedeelte bepaald door datgene wat we zelf denken, wat we zelf willen. Wij kunnen niet zeggen: Er is een kracht die ons dwingt. Wij kunnen alleen zeggen: Wij brengen onszelf in een situatie waarbij we beheerst worden door de weg die wij hebben gekozen. Er is geen persoonlijkheid. Het is geen Heer die ons onder zijn hoede neemt aan de ene kant en aan de andere kant betutteld tot en met. Trouwens, als het om betuttelaars zou gaan, dan zou je haast denken dat het voornamelijk Nederlanders zijn.

Als ik mijn weg zelf kies, ben ik daaraan gebonden. Het is geen schande, het is geen zonde, het is geen verdienste. Ik ben wat ik ben. Eerst op het moment, dat ik een besef heb voor datgene wat ik ben, zou ik kunnen zeggen: Ik zou het anders willen. Dan kijk je naar links en naar rechts maar je kunt niet ineens veranderen. Je moet wachten totdat er een beslissend punt komt en dan kun je van die weg afwijken.

Het wonderlijke is natuurlijk, dat de geest vele wegen tegelijk kan gaan. Het doet een beetje denken aan Avignon waar je op een bepaalde plaats een spoorwegviaduct hebt, een aquaduct en ook een verkeersweg; ze lopen practisch onder en over elkaar heen. Drie verschillende wegen. Drie verschillende soorten van vervoer zou ik kunnen zeggen en toch tijdelijk gelijk lopend. Op dat oogenblik kan het ene kanaal het andere beïnvloeden.

Wij zijn veel vrijer dan we denken te zijn. Want het aantal keuzemogelijkheden voor ons is ontelbaar. Er is heus niet een afzetting waar de politie ons staat te wenken: recht door. Wij kunnen links, wij kunnen rechts, wij kunnen om de bocht zus en zo gaan. Wij kunnen de gekste meanderwegen gaan, als we dat willen. Maar om te kunnen willen moeten we weten. En weten is eigenlijk de formulering die voortkomt uit het besef.

Dan vind ik in deze wereld heel interessant dat iedereen nog denkt aan Heren. Dat is heus niet alleen 'Here, Here' maar het is echt het beeld van de macht.

Ik heb een goeroe. Je kunt net zo goed zeggen: Ik heb een oehoe. Dat maakt weinig verschil uit, want die figuur kan uit jezelf voortkomen. Het kan een harmonie zijn met een concreet bestaande figuur, maar de ander mag nooit voor je beslissen. Weet wat je bent. Kies je eigen weg.

U ziet, dat ik mijn titel niet ten onrechte heb gekozen, ofschoon ik even aarzelde. Want als je zegt: Zijn er geen Heren meer, dan zegt menigeen; O, dat is iemand met kritiek op de moderne samenleving, of: het is een anti-feminist. Ik ben geen van beide, maar ik probeer te zoeken naar een werkelijkheid waarin wij kunnen leven. Als ik zeg 'wij', dan bedoel ik zowel de geest als de mens die in de stof leeft. Wij moeten ons vrijmaken van al deze leiders die dwingen, want zij zijn niet reëel. Ze zijn geen werkelijke kracht. Ze zijn een soort fata morgana. Wat werkelijk is, is datgene wat in ons leeft.

Weet wat je bent. Ervaar hoe je deel bent van het geheel. Dat is de eerste basis voor een vrij kiezen van de wegen die je wilt gaan. Ga je een bepaalde weg en kun je niet afslaan, ga dan die weg zo goed mogelijk en zo plezierig mogelijk.

Als je eigenlijk liever kaviaar hebt en je krijgt kapucijners met spek, eet er maar rustig van en geniet er zo goed mogelijk van. Dat is helemaal geen onzin. Maar als je zover bent gekomen dat hier de kaviaar staat en daar de gerookte kaas, dan moet je even uitmaken wat je belangrijker vindt. Welk culinair voorbeeld kan worden vervangen door elk willekeurig voorbeeld omtrent menselijke gedragingen of zelfs geestelijke ontwikkeling.

Mijn conclusie dat er geen Heren meer zijn is eigenlijk het gevolg van een bewustwording. Heren zijn er natuurlijk nooit geweest, maar wij hebben ze altijd gemaakt. Wij hebben de krachten geschapen waaraan wij ons vervolgens zo nederig hebben onderworpen. Onze nederigheid kan hoogstens bestaan uit een erkenning van de totaliteit maar nooit uit een ons neerbuigen voor een macht en ons daaraan onderwerpen, want dat is dwaasheid.

In deze tijd beseffen meer en meer mensen dat de Heren eigenlijk niet meer bestaan. Heel vaak zijn de mensen bezig met allerlei idealen en vragen zij zich af: Zijn er nog Heren? Zijn er nog machten, persoonlijkheden op wie wij ons kunnen beroepen? En als ze dan 'ja' zeggen, dan is al wat ze hebben gedroomd al voorbij. Daarom wilde ik in dit tweede gedeelte de nadruk leggen op deze eigen verantwoordelijkheid.

U kiest uw weg. U moet die weg gaan tot het ogenblik dat er een keuzemogelijkheid is. Zeg niet: Ik verander mijzelf. Zeg: Ik verander de richting van mijn leven, van mijn denken, van mijn bestaan. Zeg niet tegen uzelf: De hogere macht heeft beslist dat ik dit moet doen. Zeg: Dit is op dit moment mijn taak. Als ik voel dat deze taak voor mij niet meer de aanvaardbare is, dan zal ik een andere richting inslaan.

... Een Heer van Wijsheid kan mij niet blijvend bereiken. Hij kan mij alleen bereiken op dat ogenblik dat ik mij bevind op een weg, die harmonisch is met datgene wat in die weg van wijsheid ligt opgesloten. Dan zou het veel gemakkelijker zijn om te blijven zeggen: Er zijn Heren. Er zijn grootmachten en die bepalen het.

Je kunt zeggen: De economie gaat slecht. Het is de schuld van Lubbers. Maar Lubbers heeft er ook niets mee te maken. Hij kan het niet veranderen. U allemaal bij elkaar zou het misschien kunnen veranderen, maar Lubbers kan het niet.

Zo is het ook met al die geestelijke wegen, die geestelijke krachten. Het is prettig als we zeggen: Ik behoor onder de Heer van de Blauwe Straal, van de Rode Straal of van de Gele Straal. Het straalt naar alle kanten. Maar het is een persoonlijkheid. Daarmee valt er iets weg wat vele mensen dierbaar is: het denkbeeld van een vaderlijke bescherming die hen a.h.w. gelijktijdig helpt, geleid en die verantwoordelijk is voor alle dingen waar het misgaat. Er zijn geen Heren; dat is nu juist het moeilijke.

In de periode waarin de wereld zich op het ogenblik beweegt hebben we allemaal een beetje het gevoel van: als daar nu eens iemand anders zou komen en daar ook iemand anders, dan zou het in de wereld veel beter zijn. Dat is niet waar. Want wat er op de wereld bestaat, wordt mede bepaald door de mensen en niet door degenen die door de mensen als Heren worden beschouwd.

Geestelijk kunnen wij in deze tijd enorm veel bereiken en veel doen. Maar het zijn geen krachten die ons daartoe brengen en die ons daarbij geleiden. Ik denk wel eens: als er geestelijke geleiders op aarde zijn, dan zijn er nog veel meer halfgeleiders.

Er is een aantal mogelijkheden. De grote kunst van het leven is niet om een beschermer te vinden, iemand die je de eeuwige zaligheid garandeert of die je de wijsheid geeft of die de weg van je leven voor je bepaalt zodat je bewuster kunt worden, maar om voor jezelf de rust en de vrede te vinden waardoor wij onszelf kunnen beseffen zoals we zijn en dan ook nog eens kunnen beseffen hoe wij eventueel verandering kunnen brengen in ons handelen, in ons denken en op welke ogenblikken dat mogelijk is.

Ik ken heel veel mensen die er een hekel aan hebben op te staan van tafelen. Je zit net lekker te eten, je hebt net de soep naar binnen gewerkt en je bent bezig een paar piepertjes te prakken en daar wordt gebeld. Als er dan iemand komt en je zegt: Kom onmiddellijk mee, dan ontstaat er een automatische traagheid. Ik denk, dat het bij ons eigenlijk een beetje hetzelfde is.

Wij zijn een beetje verliefd op de dingen die we zijn, die we hebben. Ach, het is zo mooi weer. Al die bloesem en dat ruige strand langs de zee. Ik wil hier niet weg. En toch is er iets dat zegt: Je moet die dingen maar eens vergeten. Dan zeg je: Neen, neen. Maar dat beseffen we op dat ogenblik niet.

Er zijn ogenblikken dat je alles moet laten staan om een bepaalde keuze te maken, om een bepaalde taak te verrichten. Dat is eigenlijk datgene waaruit onze vrijheid bestaat. De enige factor die kan bepalen wat het betekent, zijn wij zelf. Daar waar we in ons rust vinden, vrede en harmonie, is wat we doen goed. Dan is er niet de een of andere geestelijke leider, die daar als een verkeersagent met zijn geestelijk fluitje staat, zijn hand opsteekt en zegt: Stop, links af en kiezen.

Dat betekent ook geen problemen maken over wat je bent geweest. Zelfs ook niet teveel problemen maken over hetgeen je bent. Het is beseffen wat je bent. Beseffen wat je anders wilt en gewoon wachten op het moment dat je een weg ziet die in die richting voert. Zo eenvoudig is dat.

Wij zijn veel vrijer dan we denken, want het aantal keuzemogelijkheden dat voor ons bestaat is ondenkbaar. Er is heus niet een afzetting waar de politie ons staat te wenken: recht door. Wij kunnen links, we kunnen rechts, we kunnen om een bocht zus en zo gaan. We kunnen de gekste meanderwegen gaan als we dat willen. Maar om te kunnen willen moeten we weten. En weten is eigenlijk de formulering die voortkomt uit het besef.

Dan vind ik in deze wereld heel interessant dat iedereen nog denkt aan Heren. Dat is heus niet alleen Here, Here. Het is echt het denkbeeld van de macht.

Ik heb een goeroe. Je kunt net zo goed zeggen: Ik heb een oehoe. Dat maakt weinig verschil uit, want die figuur kan uit jezelf voortkomen. Het kan een harmonie zijn met een concreet bestaande figuur. Maar de ander mag nooit voor je beslissen. Weet wat je bent. Kies je eigen weg.

U ziet, dat ik mijn titel niet ten onrechte heb gekozen, ofschoon ik even aarzelde. Want als je zegt: Zijn er geen Heren meer, dan zegt menigoon: Dat is iemand met kritiek op de moderne samenleving, of: het is een anti-feminist. Ik ben geen van beide, maar ik probeer te zoeken naar een werkelijkheid waarin wij kunnen leven. Als ik zeg 'wij', dan bedoel ik zowel de geest als de mens die in de stof leeft. Wij moeten ons vrijmaken van al deze leiders die dwingen, want zij zijn niet reëel. Ze zijn geen werkelijke krachten. Ze zijn een soort fata morgana. Wat werkelijk is, is datgene wat in ons leeft.

Weet wat je bent. Ervaar hoe je deel bent van het geheel dat is de eerste basis voor een vrij kiezen van de wegen die je wilt gaan. Ga je een bepaalde weg en kun je niet afslaan, ga die weg zo goed mogelijk en zo plezierig mogelijk.

Als je eigenlijk liever kaviaar hebt en je krijgt kapucijners met spek, eet daar maar rustig van en geniet er zo goed mogelijk van. Dat is helemaal geen onzin. Maar als je zover bent gekomen dat hier de kaviaar staat en daar de gerookte kaas, dan moet je eerst uitmaken wat je belangrijker vindt. Welk culinair voorbeeld kan worden vervangen door elk willekeurig voorbeeld omtrent menselijk gedragingen of zelfs geestelijke ontwikkeling.

Mijn conclusie, dat er geen Heren meer zijn is eigenlijk het gevolg van een bewustwording. Heren zijn er natuurlijk nooit geweest, maar wij hebben we altijd gemaakt. Wij hebben de krachten geschapen waaraan wij ons vervolgens zo nederig hebben onderworpen. Onze nederigheid kan hoogstens bestaan uit een erkenning van de totaliteit, maar nooit uit een ons neerbuigen voor een macht en ons daaraan onderwerpen, want dat is dwaasheid.

In deze tijd beseffen meer en meer mensen dat de Heren eigenlijk niet meer bestaan. Heel vaak zijn de mensen bezig met allerlei idealen en vragen zij zich af: Zijn er nog Heren? Zijn er nog machten, persoonlijkheden op wie wij ons kunnen beroepen? En als ze dan 'ja' zeggen, dan is al wat ze hebben gedroomd al voorbij. Daarom wilde ik in dit tweede gedeelte de nadruk leggen op deze eigen verantwoordelijkheid.

U kiest uw weg. U moet die weg gaan tot het ogenblik dat er een keuzemogelijkheid is. Zeg niet: Ik verander mijzelf. Zeg: Ik verander de richting van mijn leven, van mijn denken, van mijn bestaan. Zeg niet tegen uzelf: De hogere macht heeft beslist dat ik dit moet doen. Zeg: Dit is op dit moment mijn taak. Als ik voel dat deze taak voor mij niet meer de aanvaardbare is, dan zal ik een andere richting inslaan.

Leer vrij zijn. Dat is mijn conclusie. Niet vrij van alle hinderpalen, want dat is onmogelijk, maar leer vrij te zijn door te aanvaarden wat er is, te werken met wat er is, te weten wat je eigenlijk wilt en te zoeken naar het ogenblik dat je in deze of gene richting een beslissing zelf kunt ne-

men.

Mijne vrienden, zijn er nog Heren? Neen. De Heren sterven in het groeiend besef van het zelf-zijn dat de steeds bewustere mens in zich ontdekt.

--:--

I L L U S I E.

Illusie. Een droom, een waanbeeld, een fata morgana, een spiegeling van denkbeelden die ik op mijn wereld projecteer. Een water voor dorstigen dat verdwijnt als je er dichtbij komt.

Een illusie is altijd datgene waarin wij ons koesteren, als we in nood zijn, maar wat ons nooit kan helpen om onszelf te redden. Laten wij ons omtrent onszelf en omtrent de wereld alsjeblieft geen illusies maken. Laten we proberen te werken met de feiten.

De mensen zijn niet zo goed als u zoudt willen en u bent zelf niet zo oprecht als u zoudt willen. Laten wij begrijpen dat juist de illusies zo ontzettend veel ongelukken veroorzaken. Het is de illusie van de automobilist: ik ben vaardig genoeg. 120 km met dit weer is niet erg. En dan zijn er weer vier overledenen en twee total-losses.

Wij moeten begrijpen: illusies zijn niet genoeg. Feiten zijn het enige waaraan wij ons kunnen vastklampen. En als de feiten dan niet stroken met hetgeen er in ons leeft, dan moeten we niet zeggen dat dat droombeeld waar kan worden, maar dan moeten we ons afvragen: In hoeverre er feitelijke veranderingen mogelijk zijn in de richting van het droombeeld.

Vóoral moeten we ons de illusie niet maken dat iets of iemand, God of mens zal beantwoorden aan onze voorstelling daarvan. Want geloof mij, God is anders dan de mensen denken. En de mensen zijn anders; beter maar ook veel slechter dan de mensen die zich illusies maken zich over het algemeen voorstellen.

Leef met de feiten. Werk met de feiten in jezelf en buiten jezelf en de illusie verdwijnt. In de plaats daarvan komt een werkelijke bereiking en de werkelijke vooruitgang.

Elke illusie die je koestert, kan alleen waar worden, indien je de totaliteit beseft die ze omvat. Probeer dus eerst, uitgaande van de feiten, de totaliteit te omvatten, dan zal de illusie misschien ooit waar kunnen worden.

:--:--: